

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK V., ČÍSLO 11

12. červen 2008

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z kázání svatého Antonína

Ten, kdo je naplněn Duchem Svatým, mluví rozličnými jazyky. Různé jazyky jsou různá svědectví o Kristu, například pokora, chudoba, trpělivost a poslušnost. Těmito jazyky mluvíme, když je uskutečňujeme na sobě, a tím ukazujeme jiným. Řeč je živá, mluví-li skutky. Jsme plní slov, ale skutky žádné; proto jsme prokleti od Pána, neboť on proklel fíkovník, na němž nenalezl plody, ale

jen listí. Svatý Řehoř praví: „Pro kazatele platí zákon, aby konal, co káže.“ Marně se chlubí znalostí zákona, kdo svými skutky popírá, co učí.

Apoštolové mluvili, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali. Blahoslavený, kdo mluví tak, jak mu to vnukne Duch Svatý, a ne jak ho navádí jeho vlastní duch. Někteří lidé totiž mluví ze svého ducha, kradou slova druhých, vydávají je

za svoje a přivlastňují si je. O takových a jim podobných říká Pán u Jeremiáše: *Já přijdu na proroky, kteří kradou druhým má slova. Hle, přijdu na proroky, praví Hospodin – kteří pořád melou svým jazykem a říkají: „Hospodinův výrok“. Hle, přijdu na proroky, kteří mají lživé sny – praví Hospodin – kteří je vypravují a svádějí můj lid svou lží, svým chvástáním. Neposlal jsem je a nic jsem jim neuložil, nijak neprospívají tomuto lidu, praví Hospodin.*

Mluvme tedy tak, jak nám Duch Svatý vnukne, abychom promlouvali.

Hlásejte se střech!

Ve dnech 28. – 30. května 2008 se v kanadském Torontu konal sjezd katolických médií s názvem „Hlásejte se střech!“

Hlavní projev pronesl quebecký arcibiskup kardinál Marc Ouellet. Řekl především, že působení katolických médií je součástí evangelizace. A evangelizace je silnější, když bere v úvahu lidi, jimž je adresována, používá jejich jazyk, znamení a symboly, a odpovídá na otázky, které si kladou.

Evangelizace je úkolem, který stojí před Církví na začátku nového tisíciletí. Církev musí v každé době, tedy i v té naší, nově uchopit misijní mandát, jež dostala od zmrtvýchvstalého Krista: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky!“ (Mt 28, 19).

Kardinál připomněl slova Benedikta XVI., která pronesl v srpnu 2005 v Kolíně: „Nejde jen o novou evangelizaci, ale spíše o prvotní evangelizaci. Lidé dnes neznají Boha, neznají Krista. Rozmohlo se nové pohanství... a my musíme najít nové cesty, jak dnes hlásat evangelium, jak kázat Krista a vzbudit víru.“

Kardinál Ouellet řekl pracovníkům médií: „Vy jste nástroji naděje pro Církev i pro svět. Musíte pomoci svým kolegům, kteří pracují v sekulárních médiích, aby se nedali transformovat do systému, který směřuje k podrobení člověka programům, jež jsou diktovány dominantními zájmy dne.“ Dodal, že pracovníci médií musejí být solidární s lidmi.

Foto: <http://blogs.guardian.co.uk>

Když jsem četla nadšená, optimistická kardinálova slova, pocítila jsem nejistotu. Vždyť jsme dnes tak zahlceni přemírou informací, tvrzení a názorů, že se zdá, jako by už pro nic nového nebylo místo. Nebudou katolická média jen slabým hláskem v pokřiku bulvárů a ideologické demagogie „medií hlavního proudu“? Bude nás vůbec ještě slyšet?

Vzpomněla jsem si ale, jak vypadá současný tisk, procházíme-li si ho ráno v internetovém přehledu: řvavé bulvární titulky nám vnučují informace o celebritách, jejichž jedinou činností je svlékání na veřejnosti – tělesné i duševní. Velké bulvární tituly do nekonečna opakují tatáž ideologická tvrzení, protože odliš-

né mínění se nepřipouští. Televizní politické debaty: stále stejné fráze, stále stejné osobní výpady. – Ale to vše nic není ve srovnání s bílými místy dnešních veřejných debat: s tím, o čem všem se v médiích nemluví, i když je to mnohdy důležitější než to, o čem se mluví.

A tak se mi zdá, že právě tady je pro katolická média místa víc než dost. Je naším úkolem mluvit o tom, co se zamlčuje, co se potlačuje – a co nás brzy zavalí, nepostavíme-li se k tomu čelem. Žijeme v době, kdy se vynořují nové hrozby, a kdy je proto třeba hledat cesty naděje. Konkrétní naděje: ta je ukotvena v Bohu, ale vyžaduje si naše ruce, náš rozum, naši sílu a naše přesvědčení.

Michaela Freiová

ZPRÁVY

Becketův fond kritizuje rezoluci OSN o hanobení náboženství

Becketův fond pro náboženskou svobodu předložil Vysokému komisaři OSN pro lidská práva dopis, který hodnotí rezoluci OSN o „hanobení náboženství“ z 27. března t.r. Konstatuje, že její koncepce neodpovídá principům základních dokumentů OSN. Porušuje také tradici lidských práv tím, že chrání spíše ideje než lidi, kteří je vyznávají. Požaduje, aby stát zvolil, která náboženská stanoviska jsou platná, a nechrání jednotlivce proti státu. Odpovídá spíše „zákonům proti rouhání“.

„Bude-li rezoluce přijata, OSN pod-

poří úřady, které obtěžují a pronásledují věřící, jejichž náboženství nemá státní souhlas,“ píše se v dopise. „Je třeba, aby se OSN vrátila ke svému mandátu, jímž je prosazování svobody projevu a náboženství.“

Rezoluce OSN směšuje pojem náboženství a rasy a útoky na islám označuje za rasismus a xenofobii. Odsuzuje „negativní stereotypy o náboženství“, odmítá spojování islámu s terorismem, a kritiku náboženství (=islámu) označuje za porušování lidských práv.

Becket Fund, RC

Úloha katolických médií

Quebecký arcibiskup kardinál Marc Quillet řekl, že nová evangelizace potřebuje novináře, kteří by pronikli do dnešní společnosti řízené médií. Prohlásil to na sjezdu katolických médií. „Nesmíme zapomínat, že Církev je komunikace a proto jsou církevní média neodlučitelně spojena s ostatními snahami o evangelizaci,“ řekl kardinál. „Srdcem komunikace jsou lidé, zdroje a fondy, rozvinuté ke speciálnímu účelu. Potřebujeme misijní angažmá v moderní kultuře, protože mi-

sie je pro Církev základní. Bůh přesahuje kulturu, ale také se s námi setkává v naší kultuře.“

„Když komunikace ztratí etický základ a vymkne se ze společenské kontroly, nebere už v úvahu ústřední úlohu a důstojnost lidské osoby. Pak může mít negativní vliv na svědomí lidí,“ pokračoval kardinál. „Dalo by se říci, že hledání a předkládání pravdy o lidskosti je nejvyšším úkolem společenské komunikace.“

Zenit

Jižní Afrika: katolíci proti násilí na cizincích

Johannesburský arcibiskup Buti Tlhagale vydal pro katolíky zákaz účasti na útocích proti cizincům. „Kdo se účastní pochodu proti cizincům, jde do pekla,“ řekl plasticky. V současné vlně proticizineckého násilí už zahynulo několik desítek cizinců. Mnozí se skrývají na policejních stanicích, v kostelích a jinde. „Vyzývám katolíky, aby jako první pomohli svým bližním, s nimiž se tak špatně zachází,“ řekl arcibiskup Tlhagale.

Mnohé oběti násilí jsou uprchlíci ze Zimbabwe, odkud jich asi 3 miliony utekly rovněž před násilím. Od zrušení

apartheidu přišlo do JAR přes 10 milionů lidí za lepším životem: i zde je však mezi černochoy vysoká nezaměstnanost, což vyvolalo proticizinecké bouře.

Scalabrinánský misionář P. Tessarotto řekl, že jde o „válku mezi chudými“. „Útoky vedou organizované skupiny delikventů. Lidé žijí v hrůze a utíkají, kam mohou.“ Tessarotto řekl, že jsou obavy z rozšíření nepokojů na celou zemi. „Všichni se bojíme, že rozpadne-li se JAR, rozpadnou se i naděje na demokracii a rozvoj na celém kontinentě.“

All Africa, Fides

Egypt: útoků na křesťany přibývá

Po vraždě čtyř koptských křesťanů v Káhiře přibývá muslimských útoků na křesťany. Ve vesnici Dar Abu Fana (asi 200 km jižně od Káhiry) zaútočili muslimové na koptský klášter. Tři mniši byli zmláceni a těžce raněni: poklidný protestní pochod křesťanů rozehnala policie střelbou.

V káhirské čtvrti Zeituna byl zastřelen obchodník i s třemi zaměstnanci.

Ze 79 milionů Egyptanů je křesťanů asi 8 % (8–10 milionů). Jsou to převážně koptští křesťané a pravoslavní. Jistou část Koptů tvoří katolíci.

Kathnet

Počet katolíků roste

Vatikán uveřejnil nejnovější statistiky o vývoji Církve v letech 2000–2006. Vyplývá z nich, že katolíci tvoří 17,3 % světového obyvatelstva a celosvětově jejich počet narůstá. Nejsilněji přibývá katolíků v Africe, kde jejich počet za uvedené období stoupl ze 130 na 158,3 milionů. V Evropě za tuto dobu stoupl počet katolíků o 1 %; také v Asii počet katolíků stoupá, ale nepřekračuje nárůst obyvatelstva. V Americe přibýlo 8,4 % katolíků, v Oceánii 7,6 %.

Počet biskupů stoupl z 4.541 na 4.898, počet kněží z 405.178 na 407.262. V Africe přibýlo přes 23 % kněží, v Asii téměř 18 %. V Americe je počet kněží stabilní, v Oceánii poklesl. Poklesl zejména počet kněží v Evropě – o 5,75 %.

Stoupl počet seminaristů – ze 110.583 na 115.000. Nejvíce jich přibýlo v Africe a v Asii, v Evropě ubylo 16 %.

Kathnet

Papež nepřijme Ahmadínedžáda

Oproti zprávám tisku sdělil Vatikán, že papež Benedikt XVI. nepřijme v audienci iránského prezidenta Mahmúda Ahmadínedžáda. Během vrcholné konference o potravinové situaci ve světě nepřijme nikoho ze šéfů vlád a nepřijme je ani při společné audienci.

Kathnet

Zasvěcené panenství – obnovená forma zasvěceného života

V polovině května se v Římě sešlo 500 žen z 52 zemí, které žijí ve stavu „zasvěcených panen“. Setkaly se s biskupy, kardinály a v soukromé audienci i s papežem. Tyto ženy žijí ve světě, mají svá povolání, starají se samy o sebe, nenosí hábit. Duchovně je vede biskup.

Působí v různých podmínkách: například zasvěcené panny v muslimských zemích žijí v utajení a v Římě poprvé veřejně mluvily o svém působení.

Zasvěcené panenství je jedna z nejstarších forem zasvěceného života v Církvi. Později ustoupila komunitním formám, ale po 2. vatikánském koncilu byla obnovena. V dnešní době žije touto formou života asi 3.000 žen.

Zenit

ZPRÁVY

Řeholnice bojují proti obchodu s lidmi

Řeholní sestry se vydávají do boje proti obchodu s živým zbožím. 50 řeholnic z 31 kongregací se sešlo v Římě s cílem vytvořit mezinárodní síť zaměřenou proti tomuto globálnímu jevu. Pětiden- ní kongres zahájený 2. června organizuje Mezinárodní unie generálních před- stavených ženských řádů, sdružující 1900 kongregací, do kterých patří 800 ti- síc řeholnic. Projekt má být realizován ve spolupráci s Mezinárodní organizací pro migraci.

Odhaduje se, že obětí obchodu s lid- mi se stává každý rok 600 až 800 tisíc lidí a celkový obrat činí kolem 3 miliard dol- larů. Sestra Louise Madore při zahájení uvedla, že „obchod s lidmi není izolova- ným jevem, nýbrž úzce souvisí s globál- ními procesy, které mají zdroj v nespra- vedlivých hospodářských a politických

vztazích a v zisku, působícím zbídače- ní celých skupin lidstva.“ Podle před- sedkyně Mezinárodní unie generálních před- stavených ženských řádů jde o jev velmi složitý. Angažovanost právě v této oblasti nicméně označila za nezbytnou, pokud řády chtějí stát na straně bezbran- ných.

Ženské řeholní kongregace pracují od roku 2004 na mezinárodních projektech na resocializaci žen ulice. V zemích pů- vodu prostitutek organizují preventivní informační kampaně i školení pro řehol- nice. Formačních schůzek pořádaných společně s Mezinárodní organizací pro migraci a velvyslanectvím USA při Sva- tém stolci se zúčastnilo již více než 4 ti- síc řeholnic, které se chtějí do této oblasti pastorače zapojit.

Radio Vatikán

Cena Path to Peace pro prezidenta San Salvadoru

Cena nadace „Path to Peace 2008“ bude letos udělena salvadorskému preziden- tovi za jeho úsilí o mírovou dohodu mezi Salvadorskou vládou a skupinami rebe- lů. Elías Antonio Saca Gonzáles ji pře- vezme 10. června v New Yorku. Ozná- mil to stálý pozorovatel Svatého Stolce při OSN, arcibiskup Celestino Migliore, který je zároveň předsedou nadace Path to Peace, která cenu uděluje. Bývalý spor- tovní reportér Elías Antonio Saca Gon-

záles, který stál v minulosti také v čele organizace hájící svobodu slova, byl pre- zidentem Salvadoru zvolen v roce 2004. Po svém zvolení představil právní a da- ňové reformy, které mají vést k odstra- nění největší chudoby a pomoci v boji s kriminalitou. Nadace Path to Peace byla založena v roce 1991 na podporu projek- tů mise Svatého stolce v sídle Spojených národů.

Radio Vatikán

Čína: 19 let po masakru na Tianmen je část protestujících stále ve vězení

V roce, kdy Čína chystá olympij- ské hry, se připomíná 19. výročí masa- kru studentů na náměstí Tianmen. Čín- ští obhájci lidských práv upozorňují, že část protestujících je dosud ve vězení. Čína přitom popírá, že by měla politic- ké vězně.

V posledních letech Čína pod mezi- národním tlakem některé vězně propus- tila, ale stále jim upírá politická práva včetně svobody pohybu a podrobuje je policejnímu dohledu. Někteří jsou v do- mácím vězení.

Asia News

Střední Afrika: kouzelníci a čarodějnice se obracejí ke křesťanství

V oblasti Střední Afriky působí film o Ježíšovi proti kouzelnictví a čaroděj- nictví. Tyto praktiky se jinak v řadě re- gionů šíří jako epidemie a terorizují oby- vatelstvo.

Filmový tým projíždí v regionu Bossangoa od vesnice k vesnici a promí- tá části filmu, natočeného podle Lukášo-

va evangelia. Mnoho kouzelníků a čaroděj- nic se pod jeho vlivem vzdalo svých praktik a stalo se křesťany. Vzniklo zde už 18 nových křesťanských obcí.

Film byl natočen v roce 1979 společ- ností Warner Brothers. Filmaři ho v Africe promítají pod širým nebem.

Kathnet

Kritika evropských dokumentů

Tridentský arcibiskup Luigi Bressan se vyjádřil, že oficiální evropské doku- menty nemají pro Evropu žádné posel- ství a jsou příliš eurocentrické. Řekl to na mezináboženském setkání v Rove- retu.

„Často v nich čteme, že lidé našeho kontinentu mají společné hodnotové dě- dictví, ale jejich text tomu neodpovídá, protože jim o poselství pro Evropu ne- jde. Usilují jen o nové struktury v eu- rocentrické vizi světa a nejsou ochotni revidovat pravidla mezinárodní hospo- dářské výměny, pokud nepřinášejí profit tzv. prvním světu. [...] Je tu nedostatek zájmu o solidaritu a prosazování práv druhých.“

Zenit

V Barmě trpí zejména děti

Arcibiskup Charles Bo z Jangúnu upozorňuje na důsledky, jež má cyk- lon Narcis pro děti. 2. června měl začít školní rok, ale děti žijí stále ještě v nou- zových podmínkách a jejich školy jsou zničené. „Začátek školního roku,“ řekl arcibiskup, „připomíná, že potřeby dětí jsou prioritou.“

Na řadě míst děti trpí hrůzou z cyklo- nu, v noci a za deště pláčou.

Vláda přitom nutí lidi, aby opustili nouzové tábory a vrátili se do svých ves- nic, tam ale pro ně nejsou potraviny, ani voda, ani střecha nad hlavou.

Arcibiskup řekl, že do jeho diecéze se dostalo jen málo pomoci. V prvních týd- nech pomáhala jen Církev, jež zajistila potřebné věci asi pro 20.000 lidí.

CNS

Vážení čtenáři,
v příloze zasiláme brožurku *Kato- lík v roli politika* od Mons. Ignacia Bar- reira. Jsou zde shrnuty základní oblas- ti, do kterých by se měl v dnešní době katolický politik zvláště zapojovat.

Děkujeme Vám všem, kteří jste za- sláním finančního daru umožnili dal- ší vydání *RC Monitoru* a pomohli po- krytí režijní náklady spojené s jeho vydáváním. S upřímným Pán Bůh zaplat'

redakce

KOMENTÁŘE

Kosovská tragédie

Kolébka srbského pravoslaví v rozvalinách

Hlavní chrám (katedrála) svaté Trojice

Na začátku roku 2001 byl svět vurbcován zprávou, že afghánský taliban zničil obrovské sochy Buddhy – jedinečné památky dávné kultury. Toto téma se objevilo na prvních stránkách nejznámějších novin a ve zprávách největších televizních stanic. Při tom zůstala prakticky bez povšimnutí jiná tragédie, která začala o trochu dříve a pokračuje dosud – ničení kosovských křesťanských monastýrů (klášterů) a chrámů.

Nestalo se to v nějaké daleké zemi, kde neomezeně vládl taliban, – ukřižování Kosova se dělo uprostřed Evropy, před očima mírových misí, které sem přijely z nejrozvinutějších zemí. To, co albánští extrémisté nestihli „dodělat“ v době druhé světové války, dokončili dnes. Podle údajů Srbské pravoslavné církve bylo za posledních pět let v Kosovu a Metochii zničeno přibližně 150 chrámů a monastýrů (klášterů), které byly v tomto kraji, nazývaném kolébkou srbského pravoslaví.

Byly zničeny nejenom památky či sakrální objekty – pohaněna byla duše celého národa s bohatými tradicemi a skvělou historií, národa, jenž spolu s jinými osvobodil Evropu od fašismu a přinesl při tom na oltář vítězství asi milión životů svých lidí.

Dnes se Kosovo – jak uznávají mnozí experti – proměnilo na semeniště celevropského terorismu a tranzitní cestu (překladiště) pro obchodníky s droga-

mi. O minulosti této země mlčky svědčí jen nemnohé chrámy, které ještě zůstaly nedotčeny, a ruiny těch chrámů, které neměly to štěstí přečkat nové barbarské časy začátku 21. století.

Záběry zbořených kosovských chrámů lépe než nejmůlvernější zpravodaj vypovídají něco o tragédii jednoho z čelných evropských národů, který se podivným způsobem ocitl mimo zájem světových médií. Níže uvádíme několik objektů ze seznamu zničených chrámů a klášterů.

Chrám přesvaté Bohorodice ve vsi Mušutište

Byl postaven v roce 1315 vládcem Dragoslavem. Fresky se zobrazením svatých pocházející z let 1316–1320 byly zařazeny k vrcholu srbského malířství epochy Paleologů (první čtvrtina 14. století). V oltáři bylo unikátní zobrazení jichoslovanského misionáře sv. Klimenta

ta Ochridského (jeden z pěti předních žáků sv. Metoděje Moravského, který po vyhnání učedníků sv. Cyrila a Metoděje z Velké Moravy působil u jižních Slovanů). V kompozici severní a západní stěny byly umístěny fresky svatých žen myronosic, vojáků Theodora Tyronského a Theodora Stratelata (prvokřesťanskí svatí), andělů, sv. Pantelejmona. Ikonny Krista a Matky Boží byly datovány k roku 1603.

Monastýr (klášter) svatého Marka Korišského

Středověký monastýr byl vystěn na skále na řekou Koriša. Stála zde zvonice se dvěma zvony. V monastýru byla významná knihovna.

Monastýr svatého archanděla Gabriela v Binače (u Vitiny)

Monastýr sv. archanděla Gabriela ze 14. století, který byl znám jako „Binače“. Byl postaven u pramenů řeky Sušica. V monastýrském chrámu byly dvě vrstvy výmalby. Součástí pozdější vrstvy fresek (16. století) bylo zobrazení biskupů sloužících svatou liturgií. V roce 1867 v tomto monastýru Albánci podřezali kněze, poté místo zpustlo. Na začátku 20. století byl monastýr obnoven. V chrámu byly opatrovány bohoslužebné nádoby ze 14. století.

Monastýr Devič

Devičský monastýr poblíž obce Drenica (na jih od města Srbica). Chrám Uvedení přesvaté Bohorodice zbudoval v 15. století srbský vládce Džurdž Brankovič poté, co se mu uzdravila dcera. Monastýr byl nazván na památku této události (devič – devica, panna). Monastýrský chrám byl postaven na místě staršího chrámu, vybudovaného prvním dobrodincem monastýru sv. Joannikiem.

Chrám přesvaté Bohorodice

KOMENTÁŘE

V roce 1941 za italské okupace Kosova byly čtyři chrámy a příbytky mnichů vydrancovány a pobořeny albánskými nacisty. Monastýr měl kdysi svou opisovací dílnu, byla zde bohatá sbírka rukopisů i tištěných knih. Při vypálení monastýru v roce 1941 shořely všechny staré knihy i ikonostas se starobylými i novými ikonami. Fresky byly datovány k 15. století.

Chrám Zvěstování přesvaté Bohorodice v Dolace

V jeho budovách se uchovaly dvě vrstvy maleb. Mladší byla datována k roku 1620, starší (pod ní) ke konci 14. století. Fragmenty starších fresek se vyznačovaly krásnou kresbou a bohatým květo-
vým dekorem. Stejnými kvalitami byly obdařeny i některé z pozdnějších fresk ze 17. století. Má se za to, že chrám byl postaven čtyři roky před známou bitvou na Kosovském poli (roku 1389). Z chrámu v Dolace pocházejí cenné rukopisy, mezi nimi Evageliář ze 14.–15. století.

Chrám svatého Mikuláše

Chrám sv. Nikolaje byl postaven v 16. století v obci Slovinje poblíž Lipljan; v 19. století byl pobořen a opět zrestaurován v roce 1996.

Chrám svatých apoštolů Petra a Pavla

Chrám byl zbudován krátce před začátkem druhé světové války ve městě Suva Reka. Vedle chrámu stála zvonice.

Chrám svatě Trojice

Chrám byl vybudován šest let před operací NATO v Jugoslávii v obci Petrič, což je na cestě z Peče do Prištiny.

Chrám svatého Eliáše

Chrám ve vsi Žerga, poblíž Gnilane. Postaven byl v roce 1931.

Chrám svatých léčitelů Kosmy a Damiána

Prastarý chrám nacházející se v obci Novake, blízko města Prizren. Restauraován byl v roce 1991.

Hlavní chrám (katedrála) svatě Trojice

Stavba toho chrámu – jednoho z nejkrásnějších v Kosovu – byla zakončena v roce 1999 ve městě Džakovica. Chrám byl vybudován na základech předchozího pětikupolového pamětního chrámu, který byl zamýšlen jako mauzoleum pro pohřeb vojáků zabitých a zesnulých hladem a zimou ve válkách 1912–1918. Pamětní chrám zbořili komunisté v roce 1949 v den památky sv. Sávvy, národní-

ho světce, nebeského ochránce Srbska. Padesát let poté postihl nový chrám, postavený na témže místě, stejný osud.

Monastýr v Zočiste a chrám Kosmy a Damiána

Středověký monastýr stojící 5 km na jih od Orachovaca. Mezi zachovanými freskami byly některé z 12.–14. století. V monastýru se nacházela významná sbírka ikon, knih a kalichů pro přijímání.

Chrám svatého Jana

Jeden z nově postavených chrámů stál nedaleko obce Grmovo, 4 km na západ od Vitiny.

Chrám svatého Lazara

Tento chrám byl zbudován v obci Piskote, nacházející se nedaleko města Džakovica, v roce 1994 podle projektu srbského architekta Ljubiša Foliča.

Monastýr svatě Trojice

Tento monastýr byl zničen kosovskými Albánci v červenci 1999. Stál poblíž Suva Reka. O jeho založení nejsou přesné záznamy. Ví se jen, že stával už před rokem 1465. Monastýru patřila vysoce hodnotná sbírka rukopisných knih z období od 15. do 18. století. V době turecké okupace byl monastýr několikrát pobořen. V roce 1829 byl uzavřen, v roce 1837 opět otevřen. V letech 1968–1985 byl sousedními Albánci poškozován, a mnišky byly persekuovány, ale nikdy nebyli Albánci konfrontováni se zákonem. Mnišky se zde věnovaly malování ikon.

Monastýr se stal cílem Albánců ihned po válce 1998–1999. Mnišky byly donuceny opustit monastýr ihned poté, co se zde rozmístily jednotky KFOR, kvůli bezprostřednímu nebezpečí ze strany teroristů z UCK (Kosovská osvobozenká armáda). Byly evakuovány do monastýru sv. Mikuláše v Konculu, v severním Kosovu. Mezitím extrémisté monastýr zdemolovali, chrám vyhodili do povětří (v prvních červencových dnech 1999). Místní Albánci též vyhnali všechny Srby ze sousedních vesnic (Mušutište) a zbořili jejich chrámy a svatá místa, včetně starobylého chrámu přesvaté Bohorodice z roku 1315.

Další informace a fotografie naleznete na internetových stránkách <http://pravoslav.or.cz>.

Zdroj: *Interfax – religia a kosovo.net*
převzato z <http://pravoslav.or.cz>
fotografie na této dvoustraně:
<http://pravoslav.or.cz>

Chrám svatého Mikuláše

Chrám svatého Jana

Hlavní chrám (katedrála) svatě Trojice

KOMENTÁŘE

Uznat či neuznat?

Z Kosova se překvapivě stalo přední politické téma. Zbytečně.

Takřka hamletovská otázka uznat či neuznat (nezávislost) Kosova je vyřešena. Vláda už rozhodla, že odpověď je ano. Proti je poměrně netradiční koalice Klaus-lidovci-ČSSD-komunisté. O Kosovu tu skoro nikdo neměl po léta nejmenší zájem. Najednou ho mají všichni plná ústa. Těžko se vyhnout dojmu, že jde především o snahu získat politické body. Většina veřejnosti je proti, tak my taky... jako by si řekli naši politici.

Mezinárodní právo

Zkusme si tedy o Kosovu říct něco bez emocí. Především, pokud chceme hledat řešení etnický vyvolaného a argumentovaného konfliktu, musíme se vyhnout dvěma druhům argumentů. A to historii a mezinárodnímu právu. Na půdorysu historie vzájemných křivd nelze najít kompromis. A mezinárodní právo není uceleným systémem. Jeho části se mohou i navzájem vylučovat – každý si v něm proto najde odůvodnění svojí pozice. Ostatně jak vzniklo Československo v roce 1918? Inu, v českých zemích na základě státního práva (tedy v historických hranicích a bez ohledu na německou menšinu), Slovensko (které žádné historické hranice nemělo) jsme připojili na základě práva na sebeurčení a kompletně maďarské oblasti na jihu země bez obalu na základě jejich strategické důležitosti. Dnešní protivníci kosovské nezávislosti by se měli nad nezávislým Slovenskem hrůzou obracet. Jenže všichni víme, že maďarská vláda na Slovensku byla tak špatná a zdiskreditovaná, že Slováci měli právo (slovy Andreje Hlinky) ukončit tisícileté manželství s Maďary.

Srbská vláda nad Kosovem byla výrazně kratší než tisíc let (cca 1180–1455 a pak s přestávkami 1912–1999), leč podobně špatná. Někdy lepší, někdy horší, ale jako celek neúspěšná. Neúspěšná proto, že nedokázala najít možnost soužití s Albánci, kteří na daném území tvoří většinu. Na takovém území se nedá vládnout. Ano, Britové mají problém se Severním Irskem, Španělé s Baskickem atd. Nicméně tento problém neřeší plošným terorem, ale naopak – širokou autonomií, podepřenou navíc bohatými dotacemi z centra. Pak nikoho na mezinárodní scéně nenapadne podporovat Basky. Srbské nabídky autonomie přišly

pozdě. Až několik let po válce. Když už byly mosty spáleny.

Srbská nabídka a pozice Západu

Srbská strana přichází s nabídkou široké autonomie. Pozdě. Nabídka autonomie a s ní nějaká forma historického kompromisu měla přijít nejpozději v roce 1996. Všichni by ji tehdy podpořili. Celé mezinárodní společenství by Bělehradu poklepávalo na rameno a kosovští Albánci by na samostatnost mohli zapomenout. Západ totiž nemá na nezávislosti Kosova (potažmo rozpadu Jugoslávie) žádný zájem. Srdce Bílého domu či Downing street nebije za Albánce. Současná podpora (ohraničené a kontrolované) kosovské nezávislosti je ryze pragmatickou záležitostí, chápanou jako nejlepší ze všech špatných řešení.

Báchorky o tom, jak Američané potřebují Kosovo jako svou vojenskou základnu nebo kvůli nerostnému bohatství jsou nesmyslem. Rozpad Jugoslávie nechťel nikdo. Naopak – bývalá Jugoslávie dostala jako první pozvánku do tehdejších Evropských společenství a evropští a američtí diplomaté se snažili Jugoslávii udržet při životě, dokud na to byla naděje. Uznávání nástupnických států vždy přicházelo až jako reakce na postoupivší vývoj – tak je tomu i s oním slavným německým tlakem na uznání Slovinska a Chorvatska (uznání přišlo v lednu 1992, když už bylo v podstatě dobojováno). To samé platí o Kosovu. Dokud se Miloševićovi dařilo držet v Kosovu železnou pěstí jakýs-takýs klid, nikdo na kosovskou nezávislost nepomýšlel.

Albánci

Srbsko-albánský konflikt samozřejmě nelze prezentovat černobíle. Nejsou to hodní hoši proti zlým. Balkánské politické reprezentace jsou si ve své zkorumpovanosti a neschopnosti překvapivě podobné. Organizovaný zločin má všude silné postavení. Kosovo je navíc nejchudší částí bývalé Jugoslávie, s přetlakem mladých nezaměstnaných mužů – tedy ideální podhoubí pro radikalismus všeho druhu a zločin. Na Kosovu působí extrémisté, kteří se pod záminkou boje za národní zájmy věnují zločinu a terorizují. Logika etnických konfliktů je bohužel taková, že prožité hrůzy ze strany těch druhých legitimizují vlastní

násilí. Po každé válce následuje odplata. Odplata dopadá i na národní symboly, kterými jsou v tomto případě kostely (stejně jak to předtím zasáhlo mešity). Nejde o odpor k náboženství, ostatně katolické kostely jsou netknuty. Pravoslaví je spojováno s národem. Pravoslavný znamená srbský. A Srb je nepřítel.

Po každé válce soucítíme víc s „našimi“ než s „nimi“. A kdo si zachoval smysl pro lidskost, těžko se může projevit. Známe to i z českých dějin. Kdo zkusil podat kus chleba německým civilistům na pochodu smrti z Brna, toho revoluční gardisté zmlátili nebo zařadili do kolony. Není to tím, že by Češi, Němci, Srbové či Albánci byli horší, genocidní nebo nějak geneticky naprogramováni ke zločinu. Spousta lidí se prostě chová, jak jim společenská atmosféra umožňuje, či k čemu je stát a společnost tlačí. Nebýt toho, spousta dozorců z koncentračních táborů by dožila jako zcela bezúhonní spokojení důchodci. A stejně tak je to mezi Srby a Albánci. S tím rozdílem, že srbský stát za Miloševiče otevřeně podporoval násilí proti Albáncům (a snažil se do něj – bohužel úspěšně – namočit co nejvíce kosovských Srbů), zatímco současný kosovský stát se alespoň snaží (pod kuratelou EU) budovat odpovídající institucionální rámec pro lepší mezinětické vztahy. Jenže zákony a předpisy jsou jen začátek dlouhé cesty ke zlepšení vztahů mezi oběma komunitami.

Kosovský premiér Hashim Thaci se, pravda, v den nezávislosti srbsky obrátil ke kosovským Srbům a vytvořil při svém úřadu zvláštní kancelář pro ochranu menšin. Ne, že by snad někdo věřil, že bývalému politickému vedoucímu UCK leží osud kosovských Srbů tak na srdci, prokázal tím však větší politickou prozíravost než politici srbští. Ti sice neustále lákají kosovské Albánce na rozsáhlou autonomii, nikdo z nich k nim však nikdy albánsky nepromluvil (stejně by to nepomohlo, ale...). Zákony na ochranu menšin jsou v Kosovu (díky tlaku Západu) skutečně velkorysé, ale jako všude na Balkáně jsou zákony jedna věc a praxe věc druhá. Albánci dávají Srbům cítit, že časy se změnily, že teď jsou na Kosovu pány oni. Ano, kosovské instituce, média, dopravní značky, dokumenty atd jsou dvojjazyčné, ale přesto budují kosovští Albánci svou zem jako vícemé-

KOMENTÁŘE

ně albánský národní stát. A Srbové se nemohou smířit s tím, že už to prostě nebude jako dřív.

Zákony jsou dobrým základem, zda však přerostou z pouhého institucionálního rámce do reálného života se teprve uvidí. Faktem je, že životní podmínky Srbů se v posledních letech se stabilizací státu výrazně zlepšily. A přísný dohled EU (fakticky se rovnající protektorátu) dohlédne na to, aby pozitivní trend pokračoval. V praxi to však zatím bohužel chodí tak, že se srbské matky bojí posílat děti k albánským lékařům, aby je neotrávili.

Kosovští Srbové

Kosovští Srbové budou testem nezávislého Kosova. Z někdejších cca čtvrt milionu jich zůstalo zhruba 100 000. Z toho 60 000 v enklávách ve středním a jižním Kosovu a zbytek v kompak-

ním území na severu, které přiléhá k samotnému Srbsku. Kosovští Srbové jsou obětovanou skupinou. Koncem 80. let je Milošević využil pro svou cestu k moci, když se stylizoval do role jejich obránce před albánskou většinou. Pak došlo k vyhnání Albánců ze státních služeb a jejich místa obsadili právě kosovští Srbové. Staly se z nich symboly Miloševićova útlaku – policisté, vojáci, úředníci. Za války byl prakticky každý z nich mobilizován. A po válce na ně dopadla albánská vendeta. Nemají vlastní reprezentativní lídry a řídí se tím, co přijde z Bělehradu, ačkoli se jim to už jednou (za Miloševiče) nevyplatilo. A srbská vláda říká – neuznávejte kosovské instituce, nejednejte s mezinárodní správou, neúčastněte se voleb, neplaťte účty za elektřinu kosovské energetice... Kosovští Srbové se tak sice stali beranidlem Bělehradu, nemají však žádné možnos-

ti jak reálně zlepšit svou situaci v rámci kosovských institucí. Bojkotovali lokální volby a tak teď není s kým jednat v jednotlivých srbských okresech a vesnicích. Celý komplex praktických problémů (doprava, voda, elektřina, odpad atd.) není s kým řešit. Přežití zajišťují platby ze Srbska, které financuje paralelní státní správu, jež však nedokáže zajistit ani zdaleka vše.

Klíčové je nyní udržení tisícileté srbské přítomnosti na Kosovu, záchrana kulturního a národního dědictví Srbů na Kosovu. To ale není nutně závislé na konkrétním mezinárodně-právním statutu Kosova. Jak uvedla Rada Trajković, jedna z lídrů kosovských Srbů, „přežili jsme 500 let pod Turky, přežijeme snad i pod Albánci“. Jenže k tomu je zapotřebí jednat a ne doufat, že se na Kosovo vrátí srbské tanky.

Matyáš Zrno, Občanský institut

Historie

Kosovo bylo od dob antiky součástí římské říše, poté Byzance, Bulharské říše a nakonec od 12. století Srbska. Centrum srbského státu bylo ovšem jinde, v Rašce (území mezi dnešním Srbskem a Černou Horou). Po srbské expanzi se přesunulo do Makedonie, kde měli srbští vládcí hlavní město (Skopje). Fakt, že na Kosovu je řada srbských církevních památek a také, že se zde odehrála v roce 1389 bitva na Kosově poli, způsobil, že Srbové o Kosovu mluví jako o kolébce srbství. Už ve středověku ale žila na Kosovu vedle srbské pravoslavné většiny i albánská (převážně katolická) menšina. Po obsazení Kosova Turky (až v roce 1455, tedy skoro 70 let po bitvě na Kosově poli, kde Turci porazili srbsko-bosenské vojsko), docházelo k postupné změně. Pravoslavná církev měla pod Osmany poměrně privilegované postavení, měli například právo zastupovat před sultánem všechny křesťany (to mimo jiné znamená, že vybírala za křesťany daně, a to často i za katolíky). Naopak katolíci věřící trpěli nedostatkem kněží a špatnou komunikací s Vatikánem. Ten byl totiž Osmany chápán jako mnohem nebezpečnější než pravoslavná hierarchie, kterou sultán kontroloval. Katolíci i proto častěji konvertovali k islámu (i když se v mnoha případech jednalo o kryptokatolíky,

kterí i několik generací udržovali potajmu své katolické vyznání). Katolictví si dodnes mezi kosovskými Albánci udrželo značnou prestiž – dochází tak k paradoxní situaci, že většinu členů Křesťansko-demokratické strany Kosova tvoří muslimové a Ibrahim Rugova má v kanceláři obraz Matky Terezy... Turci také na rovinatém Kosovu usídlovali odbojně katolické kmeny ze severoalbánských hor (někdy ale i pravoslavné kmeny z dnešní Černé Hory). Migrace, usídlování a přesídlování nicméně měnily etnografickou strukturu Kosova. Když v roce 1912 srbská armáda obsadila Kosovo, zhruba 60 procent obyvatel už tvořili Albánci. Srbská armáda obsazovala Kosovo nesmírně brutálně. Zprávy, které se tehdy dostaly na Západ, zní stejně jako ty z 90. let, z válek v Bosně, Chorvatsku i Kosovu: masakry, vypalování vesnic, znásilňování. V roce 1915, kdy Kosovo obsadily centrální mocnosti, nastal revanš. A další kolo odplaty, tentokrát srbské, nastalo v roce 1918, kdy Kosovo připadlo nově vzniklému Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Srbové Albánce neuznali jako národnost. Pod záminkou, že jde o albanizované Srby, jim až do nástupu Josipa Broze Tita po druhé světové válce nedovolili například otevřít ani jednu školu v albánštině. Snažili se je všemi

prostředky donutit k emigraci. Masovému vystěhování do Turecka (dohodnutému s Ankarou v roce 1938) zabránila jen válka. Bělehrad naopak podporoval kolonizaci Kosova Srby a Černohorci, na půdu zabranou Albáncům. Když v obou světových válkách Kosovo obsadili nejprve Rakušané a pak Němci a Italové, došlo k okamžité vendetě a vyhánění Srbů (především nenáviděných kolonistů). Pod vládou komunistů byli Albánci opět podezřelou skupinou, protože měli zdaleka nejmenší účast na komunisty vedeném partyzánském hnutí a navíc byli považováni za pátku kolonu nepřátelské Albánie (která se po roztržce Tita se Stalinem přidala na stranu Stalina). Teprve od poloviny 60. let se jejich situace zlepšovala. Byla založena příštinská univerzita, Albánci se začali prosazovat v státní službě a policii – na rozdíl od Srbů uměli obvykle oba jazyky. Zároveň si stále více Srbů začalo stěžovat na diskriminaci ze strany Albánců a vystěhovalo se z ekonomicky pasivního Kosova do Srbska. Právě údajná starost o osud kosovských Srbů stála na počátku politického vzestupu Slobodana Miloševiče. Ten prakticky zrušil kosovskou autonomii, propustil všechny albánské zaměstnance státních institucí a nad provincií zavedl tuhou policejní správu.

KOMENTÁŘE

Nebezpečné záření

Neplýtvějme silami v boji za okrajové záležitosti

Foto: <http://chebsky.denik.cz>

Už dlouho je česká veřejnost prostřednictvím médií oslňována zářením takzvaného radaru. Takováto oslepující mediální záře nevychází samozřejmě pouze z něj (vzpomeňte například na rozruch kolem Chobotnice, Škrlové a jiných podivných záhadných objektů). Chci ji však popsat na příkladu radaru, neboť mě zaujal nedávný protest odpůrců americké základny, že dostávají málo prostoru ve vysílání České televize. Stížnost byla zcela neoprávněná, odpůrci radaru jsou nejen v České televizi, nýbrž i v ostatních velkých médiích prezentováni velmi často. Proč jsou tyto aktivisté tak snaživí? Proč je radar tak častým mediálním tématem?

Radarová základna je záležitostí obzvláště tajemnou a strašidelnou; navíc tím, že je vojenská a ještě k tomu americká, velmi rozrušuje určité (pacifistické a levicové) kruhy.

Já osobně nevím, zda základna v Brdech stát má či nemá, a snad neurazím tvrzením, že ani vy to pravděpodobně nemůžete vědět. Vždyť kolika z nás řadových občanů je dovoleno znát skutečné účely takové stavby, když už z jejího charakteru vyplývá potřeba utajení? Ostatně řekla bych, že podobných stavb, o kterých veřejnost ani neví, je docela možná více, a kdyby vláda chtěla,

mohla by radar nechat postavit ve vší tichosti.

Situace je tedy zkrátka taková, že o pravém účelu plánované základny prakticky nikdo nic neví (a zasvěcení nepoví), řada lidí si to však neuvědomuje (zejména díky informační palbě médií). A tak ve většině našich hlav vznikla poněkud zkratkovitá úvaha a názor, že vojenská základna k nám přiláká agresi a nebezpečí. (Názor založený víceméně na jednoduchých pocitech typu „odpor k válce = odpor k radaru“.)

Vliv médií je obrovský a snaha protiradarových aktivistů velká. Když se tyto dvě síly spojí, máme hned na světě krásně nadýchanou bublinu... A k čemu? K upoutání pozornosti. Ale nejde jen o žurnalistický byznys. Podobné, početné a stále obměňované kauzy nás zahlcují a odvádějí pozornost od mnohem závažnějších problémů. Neměly by nás více zajímat takové věci, jako že české rodiny mají značné existenční potíže, že se jich tolik rozpadá, že je tolik lidí nuceno se zadlužovat nebo že náš národ rychle vymírá?

Smutné na tom je také to, jak upřímná a subjektivně dobrá je aktivita lidí angažovaných v podobných hnutích. Svým způsobem si jich velmi vážím a obdivuji je! Jak krásná je snaha za-

bránit „dalšímu vstupu cizích vojsk po čtyřiceti letech“. Všechno by to bylo velmi dobré a potřebné, jen kdyby šlo o opravdu důležitou věc. Myslím, že se tu projevuje potřeba lidí chránit svůj národ, dělat něco prospěšného pro celou společnost. Lidé nejsou neschopní ani zcela lhostejní, bohužel se bijí za okrajové záležitosti (často dokonce prosazují věci špatné a odmítají dobré) a to nejhorší přehlížejí. Ukazuje se obrovská důležitost správného vědomí objektivní hierarchie hodnot. Někdo ovšem musí těmto odvážným lidem ty pravé hodnoty ukázat, upozornit je na věci horší než radar nebo poplatky u lékaře. Z horlivosti protiradarových, „mírových“, ekologických a dalších aktivistů by si zase měli vzít příklad ti, kteří skutečně vědí, co je pravdivé a podstatné, kteří bojují za opravdu důležité věci. Prosadit nebo vykonat něco dobrého bývá obtížnější než propagovat věci špatné nebo nedůležité. Ale není to zdaleka nemožné.

Nenechme se udolat odtažitými dílčími problémy, o kterých kolem sebe stále slyšíme, a snažme se vždy v souvislostech posuzovat, co je jak důležité a pro jak velkou část společnosti. Vždyť rozhodně je například podstatnější, zda budeme mít uzákoněno usmrcování vlastních dětí a nemocných lidí, než to, zda nám bude v brdských lesích stát jakási radarová základna...

Marie Cigánková

Všichni křesťané si mají uvědomit své zvláštní povolání v politickém společenství; musí být zářným příkladem smyslu pro odpovědnost a služby obecnému blahu. Mají tak ukázat i činem, jak se dá spojit autorita se svobodou, osobní iniciativa se solidaritou celého společenského útvaru a žádoucí jednoty s plodnou rozmanitostí. Při řízení časných záležitostí mají uznávat oprávněnou různost názorů a mají zachovat úctu k občanům i jejich sdružením, která tyto názory poctivě zastávají.

Bezprávi a útlaku, panovačné zvůli a nesnášenlivosti jednoho člověka nebo jedné politické strany mají čelit mravní bezúhonností a rozvážlivostí; ať se dají do služeb veřejného blaha s otevřeností a poctivostí i s láskou a politickou odvahou.

Gaudium et spes, 75

OTEVŘENÝ DOPIS HPŽ ČR

Otevřený dopis Hnutí Pro život ČR celostátní konferenci KDU-ČSL k problematice zdravotnictví

Vážený pane předsedo, vážené před-
sednictvo, vážení členové,

se značným znepokojením sledujeme průběh koaličních jednání při přípravě vládního návrhu zákona, který se týká zdravotní reformy. I když chápeme vaše starosti z ekonomických dopadů reformy, jsme přesvědčeni, že je na ně kladen zcela nepřiměřený důraz ve srovnání s jinými body připravovaných zákonů, např. hrozbou další eskalace umělých potratů. Kvůli poplatkům u nás nebude nikdy umírat přes 20 tisíc lidských bytostí ročně, tak jak se to děje dnes při potratech.

Hnutí Pro život ČR se v minulosti nikdy nevyjadřovalo kategoricky k činnosti KDU-ČSL jako v tomto otevřeném dopise. Naopak jsme trpělivě odborně pomáhali při běžné legislativní práci a kriticky se vyjadřovali pouze výjimečně, a to i přesto, že jsme se znepokojením sledovali prakticky nulové úsilí o proměnu společnosti ze strany KDU-ČSL, a to i ve srovnání s malými stranami jako např. Strana zelených.

Dlouhodobá pasivita

Jako političtí reprezentanti jste byli vybráni k tomu, abyste sloužili dobru jednotlivce i celku. Máte tedy mít odvahu rozhodovat se ve prospěch života, a to zvláště v oblasti legislativy, která je primárním úkolem poslanců a senátorů. I když zákony nejsou jediným nástrojem, kterým lze bránit lidský život, přece mají největší a často také nejzávažnější význam, protože formují myšlení a chování člověka.

Politika KDU-ČSL již mnoho let bohužel vykazuje zcela mizivou úspěšnost ve vysvětlování a v prosazování kulturně etických témat v legislativě. Zároveň však na sebe KDU-ČSL tato kulturně etická témata přirozeně stahuje, aniž v jejich prospěch cokoli konzistentního dělala a paradoxně tím sťažuje práci s poslanci a senátory z ostatních stran.

Absence koncepce, vize, naděje a tím i smyslu existence

Je samozřejmé, že nestačí pouze odstranit nespravedlivé zákony. Je třeba odstranit příčiny, které napomáhají porušování práva na život. Zvláště je třeba

Foto: archiva

poskytnout náležitou ochranu postavení rodiny a ženy: rodinná politika musí být osou a hnací silou veškeré sociální politiky, aby byla umožněna skutečná svoboda při rozhodování o rodičovství.

Bohužel ani v této oblasti KDU-ČSL nic kromě několika okrajových změn neprosadila, ani nezískala pro rozumné myšlenky politiky ostatních stran (např. volební právo rodin, rodinná mzda, ...). Naopak v některých případech svým postojem k levicově-feministickým ideologiím spíše rodinám uškodila (rovná mzda, náhradní výživné, slučitelnost rodiny a zaměstnání, antidiskriminační zákon, ...).

Úzce to zřejmě souvisí se skutečností, že minimálně posledních deset let neexistuje žádná středně ani dlouhodobá koncepce, žádná racionální vize, žádný funkční „think-tank“. Nová a nová programová prohlášení vznikající od zeleného stolu budí dojem spíše politické reklamy než vážné míněného úsilí.

Základní požadavky

Současný návrh Zákona o specifických zdravotních službách zahrnuje především další rozšíření umělých potratů, možnost sterilizace na žádost a umělé oplodnění nesezdaným párům atd.

Proto HPŽ ČR požaduje, aby KDU-ČSL v rámci koaličního jednání o zdravotnické reformě prosadilo minimálně

následující body:

1. Zachovat nemožnost provádět umělé potraty cizinkám.

2. Zrušit současné omezení rodičovských práv a neumožnit neplnoletým dívkám umělý potrat bez souhlasu jejich rodičů. V případě kolize zájmu dívky a zákonného zástupce umožnit ustanovení opatrovníka podobně jako při výkonu ostatních zdravotních služeb.

3. Při poskytování informací před provedením potratu změnit povinnost účasti svědka z oblasti zdravotnického personálu na otce dítěte, které má být potraceno, a zakomponovat jeho povinnost být při výkonu potratu přítomen (nebo jím pověřená osoba).

4. U uplatnění výhrady svědomí ze strany lékaře zrušit povinnost lékaře zajistit výkon zdravotní služby u jiného lékaře.

5. U dětí zplozených technikami umělého oplození za pomoci pohlavních buněk anonymních dárců jim zajistit po 18. roce právo seznámit se se svými biologickými kořeny a především prostřednictvím příslušného registru eliminovat při uzavírání sňatků reálnou možnost sourozeneckého incestu takto počatých dětí.

6. Zachovat současný stav a sterilizaci a kastraci umožnit pouze ze zdravotních důvodů.

dokončení na str. 12

SVĚDECTVÍ

Valsalice

Studenti adoptovali na dálku tři matky, které donosily své děti

<http://tutara.soschildrensillages.or.uk>

Za několik dní bude mít šestnáctiletá Luisa své dítě, kluka. Její školní rok tak končí s jasnými příznaky pokročilého těhotenství a postupem do vyšší třídy; ta začne v září a k tomu jí přibudou starosti o kojení a plenky, avšak ona je nyní spokojená: „V nemocnici sv. Anny v Turině, onoho rána, kdy jsem si objednala umělý potrat, jsem pochopila, že to nechci udělat, že nechci zabít své nenarozené dítě a odešla jsem tak, jak jsem byla, v županu a papučích... Byla jsem zmatená, ustaraná, ale pak jsem se krok za krokem uklidnila a i moji rodiče pochopili. Nyní jsem se vrátila k nim.“ Byl to případ plný zvratů. I policie byla zavolána, aby zabránila zákroku; ostatně lékaři, kteří byli postaveni před pochyby pacientky, již rozhodli, že se všechno odloží, jak vzpomíná Dr. Silvio Viale, gynekolog, ale radikál, který už mnoho let spolu s několika málo kolegy provádí umělé potraty v nemocnici sv. Anny.

Adopce maminek na dálku

Pro hnutí na ochranu života v Turině se příběh Luisy stal symbolem.

Kdykoliv Lusie jen trochu může, setkává se s mladými studenty a studentkami jako je ona a vysvětluje jim, proč se rozhodla ponechat si své dítě, ale především historii děvčete, které jednoho rána v listopadu šlo do nemocnice na umělý potrat a po hodině odešlo s rozhodnutím

stát se matkou. Posloužila k tomu, aby mnoho jejích vrstevníků, studentů a studentek, většinou dobře situovaných, zorganizovalo jakousi „adopci na dálku“. Udělali mezi sebou sbírku a nakonec vybrali tolik, že budou moci každý měsíc jeden a půl roku vydržovat tři matky, které se rozhodly donosit své děti, jako Luisa. Jsou to gymnazisté z „Valsalice“ – střední školy salesiánů v Turině.

„Toto je křesťanská škola, chtěli jsme dát smysl tomuto slovu“

Obvykle „Projekt Gemma“, jak Hnutí pro život nazývá šek na 160 euro na měsíc po dobu 18 měsíců, vyplácený ženám v tísni, které se rozhodnou nezabít své nenarozené dítě, ale donosit je, pochází z fondů nasbíraných mezi soukromými občany, farnostmi a kněžími, kteří se rozhodnou přispět penězi ze svého platu. Avšak tohle je poprvé, kdy téma umělého potratu a rozhodnutí, které s sebou nese, vstupuje do školy a peníze pocházejí přímo z toho, co studenti našetřili anebo vydělali různými akcemi. „Neuvědomovali jsme si, ani nás to nenapadlo, že by se děvče jako my, mohlo rozhodnout pro umělý potrat jenom proto, že by mělo ekonomické potíže,“ vysvětlují dva studenti, kteří organizovali sbírku fondů, Enrico Enrietti a Stefano Demarie. Kromě toho jsme se došli, že jedna veřejná komunita, která

přijímala osamocené matky nebo ženy v tísni s jejich dětmi, byla zavřena pro nedostatek fondů. A tak jsme si řekli, že musíme něco udělat...“ A jejich spolužačka Maria Elena Ciani dodává: „Toto je křesťanská škola, chtěli jsme dát smysl tomuto slovu. Neznáme osobně Luisu a snad se s ní ani nesetkáme, respektujeme její soukromí. Ale budeme dostávat zprávy a fotografie matek, kterým jsme na dálku pomohli, ale i jejich dětí, až se narodí.“

Pravda o potratu

Byl to Valter Boero, univerzitní docent, nedávno zvolený za prezidenta Hnutí pro život v Turině, který se obrátil na svého syna gymnazistu a požádal ho, zda by Valsalice a jeho ředitel P. Enrico Stasi „neadoptovali“ tento plán. Docent Boero se ani nesnaží, aby byl „politicky korektní“. Říká otevřeně: „Chodíme do škol, kam nás pozvou, a jasně říkáme chlapcům a děvčátům, že umělý potrat není antikoncepční prostředek, že je to likvidace živého dítěte, ano, zabití, aby se sami informovali na Internetu. Policii jsem do nemocnice sv. Anny onoho listopadového rána zavolať já: bylo nebezpečí, že si Luisa dá udělat umělý potrat, aniž by se opravdu rozhodla, jen proto, že je v tísni.“ Mnohem klidněji hovoří Renata Tendone, dobrovolná pracovnice jednoho předměstského střediska Hnutí pro život. Bydlí velmi daleko od Valsalice, ale sleduje tento případ: „Nyní je Luisa v pohodě. V budoucnu se jí budeme snažit pomoci prostřednictvím baby-sittera. Ve škole byli úžasní. Nikdo jí nedal najevo, že by se v její přítomnosti necítil dobře. Její chlapec, dvacetiletý otec dítěte, má nyní práci a v blízkosti i domek. Nevím, zda se vezmou, to je jejich volba, ale zatím se rozhodli ponechat si své dítě a starat se o ně.“

Původ salesiánského gymnázia Valsalice, jehož ředitelem je P. Enrico Stasi, sahá do 70. let 19. století, kdy Don Bosco převzal správu tehdejší „koleje pro šlechtice“.

Jeho motto zní: „Tradice, která ví o budoucnosti“.

*z milánského deníku Corriere della Sera
ze dne 19. 5. 2008
vybral a přeložil P. Josef Koláček SJ
(mezititulky redakce)*

ÚVOD DO FILOSOFIE

Dojem z filosofie

Člověk byl stvořen jako myslící bytost, byl obdarován rozumem. Tento dar je však třeba rozvíjet a kultivovat – jedině správné myšlení dovádí člověka k pravdě. Filosofie, „touha po moudrosti“, je však v dnešním světě spíše přehlížena či dokonce znevažována. Jako malý příspěvek k podpoře správného myšlení otiskujeme na pokračování Úvod do filosofie, studijní materiál vzdělávací společnosti Academia Bohemica.

3. O způsobu filosofování

Motiv filosofa a motiv ideologa

Nyní už můžeme poněkud rozumět rozdíl mezi filosofem a ideologem, když už jsme jejich srovnání použili k přiblížení pravé povahy filosofického myšlení. Filosofův zájem je primárně teoretický. Zajímá ho pravda jako skutečně, nikoli jen zdánlivě poznána. Proto má péči o její odůvodnění, o námitky, které si případně dává sám, když se jich zvnějšku nedostává. To je u ideologa nemyslitelné. Ten zná jen námitky od druhých a hledí je rychle, všemi prostředky zneškodnit. Demagogie, sofistika, dezinterpretace, podsouvání, osočování oponenta, patří k standardní výbavě ideologa. A dá se to i pochopit, když uvážíme, že zájem ideologa je radikálně jiný, než motivy filosofa. Ideologovi jde primárně o prosazení své ideologie, pravda ho zase až tak nezajímá. Paradoxně však usiluje o to, aby druzí uvěřili, že ji má. V řádu pravdy se tak dostává do pastí; stává se beznadějným dogmatikem. Jak má ale dogmatik reagovat na nepříjemné námitky, když s problémem na úrovni nezpracoval a přitom mu enormně záleží na tom, aby jeho nezdůvodněná dogmata působila přesvědčivě?

Z toho je dále pochopitelné do jak nevýhodného postavení se dostávají ti filosofové, kteří svým myšlením klesají pod úroveň kritického myšlení, kteří zavádějí své teze dogmaticky. Poněvadž se svých stěžejních myšlenek neradi zřikají, musí si v konfrontaci s oponenty počínat jako ideologové. Tím se nejen míjejí s přirozeným určením filosofického myšlení, ale nadto ho ještě diskreditují.

Spojitosť kritičnosti s logičností

Uznáme-li tedy kritičnost za povinnou vlastnost (atribut) autentického filosofování, (a není důvod to neuznat), pak by neměly být z hlediska nároků kvalitního myšlení proti filosofii nějaké zásadnější výhrady. A to tím spíše, že kritičnost implikuje i vysoké nároky na logičnost myšlení. Pochybnost jako instrument kritického myšlení totiž rozehrává problém tak, že dává šanci oběma stranám sporu. Mají mezi nimi rozhodovat jen důvody. Jejich zdařilé sestro-

ování jakož i průběžná orientace ve vyvíjení problému jsou bez logické erudice a zběhlosti nemožné.

Proto je nešťastné, když někteří filosofové dospívají k přesvědčení, že logika je ve filosofii na překážku, že je nástrojem jednostranného racionalismu, jemuž pravá podstata bytí a života principiálně uniká. Jejich despekt k logice se stává paradoxem, když si přitom pro své myšlení zároveň nárokuje hodnotu kritičnosti.

Ze srovnání filosofa s ideologem by také bylo možné vyjasnit, proč mocí posedlé osobnosti dějin skutečné (nezkorumpané) filosofie zrovna nemilovaly.

Zbývá ještě, abychom reflektovali třetí z vybraných negativních dojmů, jež z filosofie bezprostředně máme; její bezvýslednost. Roztříštěnost filosofie do různých protichůdných směrů vyvolává pochybnost o solidnosti a kognitivních možnostech filosofického myšlení. Poněvadž tento problém přesahuje spontánní dojmy a je řešen v neprospěch filosofie i mnohými filosofy, budeme se mu věnovat v následující lekci.

Shrnutí

- První zkušenosti s filosofií bývají rozpačité. Může v nich převládat dojem, že jde o jakousi elitářskou nadstavbu, kterou nikdo nepotřebuje.
- Proti tomu stojí fakta: že se bez nějaké životní filosofie neobejdeme; že naprostá závislost na kulturním zprostředkování určité (módní) životní filosofie není zrovna nejšťastnější; že konečně samotné negativní hodnocení filosofie má celou řadu netušených filosofických předpokladů.
- Filosofie se však připravuje o důvěru tím, jak filosofové své myšlenky vytvářejí, jak k nim přicházejí. Je v tom mnoho zkratk, libovůle a sebeprosazování. Čím se pak liší od ideologů?
- Skluzy k ideologickému způsobu myšlení se netýkají všech filosofů. Nejsou všechny filosofické texty dogmatické. Mnohé slouží jako příklady náročného kritického myšlení.
- Na rozdíl od ideologa se skutečný (nikoli jen nominální) filosof zajímá o pravdu. V síle tohoto primárního motivu

G. de Chirico, Znepokojující přemítání. Foto: <http://www.en.wikipedia.org>

směřuje k nedogmatickému myšlení. Metodická pochybnost a logická pečlivost patří k jeho standardní výbavě.

Otázky k promýšlení

- Když je filosofie tak životně důležitá, proč bylo vždycky tak málo filosofů? Nesvědčí už tento nepoměr proti filosofii?
- Jestliže praktická (životní) filosofie předpokládá teoretickou, a v té se řeší, „kolik jsoucna se vejde na špičku jehly“, pak je zřejmé, proč se většina lidí o filosofii nezajímá a věnuje se potřebnějším věcem.
- Na to, aby člověk poznal, co je v životě důležité, mu stačí zdravý rozum. Proč by ho měl zatěžovat nesrozumitelnou filosofii a bloudit v labyrintu filosofických ismů?
- Není logičnost a kritičnost pouhým reklamním štítem filosofů? Pěkně se o tom mluví, ale realita bývá méně skvělá.
- Také rétoricky zběhlý ideolog umí logické triky a dokáže smést námitky, které si sám klade. Čím se tedy liší filosof od ideologa?

Jiří Fuchs
studijní materiál Academia Bohemica
www.academia-bohemica.org
pokračování v příštím čísle

NA ZÁVĚR

dokončení ze str. 9

Výše uvedené body jsou body zcela zásadní. Kompletní seznam vhodných pozměňujících návrhů v paragrafově podobě byl předán vedení KDU-ČSL.

Způsob projednávání reformy zdravotnictví

KDU-ČSL má zcela reálnou šanci do připravované reformy výše uvedené změny zakomponovat. Na rozdíl od ekonomických sporných aspektů by jejich zakomponování ani nenaráželo na takový odpor ze strany koaličních partnerů.

Přesto nic nebrání tomu, aby vedení KDU-ČSL v rámci koaličního jednání podmínilo podporu celé reformy výše uvedenými změnami v Zákoně o specifických zdravotních službách. Tím lze získat pro tyto spravedlivé požadavky sílu svých koaličních partnerů. Nemáme na mysli pouhý arogantní hrubý nátlak na jednotlivé poslanecké kluby, ale i osobní jednání a schopnost vysvětlit koaličním partnerům, proč jsou posílení základního lidského práva na život

a související otázky tak důležité pro život a svobodu celé společnosti a proč se nejedná o otázku stranickou nebo dokonce náboženskou.

Za vrcholně nemravné a pokrytecké bychom naopak považovali, pokud by KDU-ČSL souhlasila s oddělením zdravotních službách od ostatních zákonů zdravotní reformy a to i tehdy, když by pak hlasovala a veřejně vystupovala proti přijetí tohoto zla. Je totiž více než zřejmé, že hlasy KDU-ČSL a konzervativní části ODS by byly nahrazeny hlasy některých socialistů a komunistů.

Závěr

Bez ohledu na znění zákonů zůstane potrat a zabítí nemluvněte vždy zločinem. Tato velmi bolestná rána, zasazená samotné společnosti, zde může být buď prohloubena a počty potratů kvůli turistice velmi vzrostou, nebo naopak alespoň částečně zacelena. Proto je pro Hnutí Pro život ČR výsledek jednání o zdravotní reformě zásadním zname-

ním, zda existence KDU-ČSL má, nebo nemá smysl. Pokud KDU-ČSL ani tuto příležitost nebude schopna využít a neprosadí minimálně výše uvedené základní body, bude Hnutí Pro život ČR nuceno vyjadřovat svou podporu ve volbách už pouze jednotlivým kandidátům a strana jako taková ztratí pro Hnutí Pro život ČR smysl své existence.

S přáním všeho dobra

Mgr. Radim Ucháč
prezident HPŽ ČR
v Praze 2. června 2008
<http://prolife.cz>

Hnutí Pro život ČR je občanským sdružením s cílem šířit a obnovovat úctu k lidskému životu od početí do přirozené smrti, především k životu nenarozených dětí, starých, postižených a nevyléčitelně nemocných lidí, podporovat rodinu a ve spolupráci s odborníky šířit odborné poznatky o souvisejících tématech.

Liturgická čtení

15. 6. Neděle	Ex 19,2–6a, Žl 100, Řím 5,6–11, Mt 9,36 – 10,8 <i>11. neděle v mezidobí</i>		
16. 6. Pondělí	1 Král 21,1–16, Žl 5, Mt 5,38–42 <i>sv. Benon (Zbyněk)</i>	19. 6. Čtvrtek	Sir 48,1–15, Žl 97, Mt 6,7–15 <i>sv. Jan Nepomuk Neumann, sv. Romuald</i>
17. 6. Úterý	1 Král 21,17–29, Žl 51, Mt 5,43–48 <i>sv. Řehoř Barbarigo</i>	20. 6. Pátek	2 Král 11,1–4,9–18,20, Žl 132, Mt 6,19–23 <i>sv. Silverius</i>
18. 6. Středa	2 Král 2,1.6–14, Žl 31, Mt 6,1–6.16–18 <i>sv. Marina</i>	21. 6. Sobota	2 Kron 24,17–25, Žl 89, Mt 6,24–34 <i>sv. Alois Gonzaga</i>
22. 6. Neděle	Jer 20,10–13, Žl 69, Řím 5,12–15, Mt 10,26–33 <i>12. neděle v mezidobí</i>		
23. 6. Pondělí	2 Král 17,5–8.13–15a.18, Žl 60, Mt 7,1–5 <i>sv. Josef Cafasso</i>	26. 6. Čtvrtek	2 Král 24,8–17, Žl 79, Mt 7,21–29 <i>sv. Jan a Pavel</i>
24. 6. Úterý	Iz 49,1–6, Žl 139, Sk 13,22–26, Lk 1,57–66.80 <i>Slavnost Narození sv. Jana Křtitele</i>	27. 6. Pátek	2 Král 25,1–12, Žl 137, Mt 8,1–4 <i>sv. Cyril Alexandrijský</i>
25. 6. Středa	2 Král 22,8–13; 23,1–3, Žl 119, Mt 7,15–20 <i>sv. Vilém, ct. Ivan</i>	28. 6. Sobota	Pláč 2,2.10–14.18–19, Žl 74, Mt 8,5–17 <i>sv. Irenej (Lubomír)</i>

RC MONITOR – zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, Mgr. Dagmar Kopecká, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.